

Houtsoort: Sapeli

Voorbeeld

Atibt	sapelli
Andere namen	Sapeli mahonie (Nederland), lifuti, undianuno (Angola), assié, sapelli, bonamba (Kameroen), m\`'boyo (Centraal-Afrikaanse Republiek), lifaki, undianuno (Kongo), assi, dilolo (Gabon), sapele, penkwa (Ghana), aboudikro, bibitu, lotue (Ivoorkust), bee-a ti, doetue (Liberia), sapele, ubilesam, ukwekan (Nigeria, Groot-Brittannië), muyovu, miovu (Uganda), libuyu, lifaki (Zaire).
Botanische naam	Entandrophragma cylindricum (Sprague) Sprague
Familie	Meliaceae.
Groeigebied	West- en Centraal-Afrika.
Boombeschrijving	Hoogte 40-50(-60) m, met een diameter van 0,7-1,2(-1,5) m afhankelijk van de ouderdom en de hoogte. De 15-20(-30) m lange takvrije stam is recht en cilindrisch. Aan de voet van de stam zijn vaak kleine wortelaanzettingen aanwezig.
Aanvoer	Gekantrecht hout en fineer. In de praktijk blijkt dat sapeli, sipo en kosipo door elkaar gemengt worden aangeboden.
Houtbeschrijving	Kernhout rozerood, later tot diep roodbruin verkleurend. Het duidelijk te onderscheiden spint, dat maximaal 60-80 mm breed kan zijn, heeft een grauwoze of geelroze kleur. Het kernhout heeft vaak een mooie goudachtige

glans zoals ook bij de Swietenia mahoniesoorten voorkomt. De meestal in sapeli voorkomende kruisdraad veroorzaakt op het kwartierse vlak de voor deze Afrikaanse houtsoort, uit de mahoniefamilie, zo kenmerkende streep-tekening van afwisselende donkere en lichte banden. De afstand tussen deze banden is vaak zeer regelmatig (hierdoor onderscheidt sapeli zich van sipo) en varieert van heel smal (dikwijls bij Nigeria sapeli) tot vrij breed (bijvoorbeeld bij aboudikro). Een ander kenmerk waarin sapeli zich van andere mahonies onderscheidt, is de cederachtige geur. Door afwijkingen in de draadrichting ontstaan soms fraaie figuraties die bekend zijn onder namen als gemoireerd, geappeld, drapé en dergelijke.

Houtsoort	loofhout
Draad	Kruisdraad, soms golvend of warrig.
Nerf	Matig grof.
Volumieke massa	(510-)640- 650-700(-750) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 850-950 kg/m ³ .
Werken	Middelmatig.
Drogen	Matig snel. Sapeli heeft neiging tot trekken en scheuren. Het moet dan ook langzaam met zorg bij niet te hoge temperaturen worden gedroogd. Sapeli neemt in geveltimmerwerk een houtvochtgehalte aan van 15-19%.
Bewerkbaarheid	Sapeli is zowel machinaal als met handgereedschappen goed te bewerken. Gehard snijgereedschap wordt aanbevolen. De bewerking is is vergelijkbaar met rode meranti maar trekt iets, als iroko, tijdens het bewerken. Door de kruisdraad is bij schaven en frezen een kleine snijhoek wenselijk om uitspringende vezels te voorkomen. Laat zich goed tot fineer snijden en schillen.
Spijkeren en schroeven	Goed. Blauwgrijs verkleurend in contact met ijzer.
Lijmen	Moeilijk (geveltimmerwerk).
Buigen	Slecht.
Oppervlakafwerking	Goed met oplosmiddelhoudend en watergedragen verfsystemen.
Duurzaamheid	Schimmels grondcontact 3.bovengronds 4 (sapeli uit Kameroen). Termieten M.
Impregneerbaarheid	Kernhout 3.Spint 2.
Toepassingen	Sapeli wordt zowel massief als in de vorm van fineer en triplex toegepast voor meubelen, binnenbetimmeringen, piano- en orgelbouw en andere muziekinstrumenten, huden en betimmeringen voor jachten, trap treden en trapbomen (bij voorkeur kwartiers gezaagd) en ook voor parketvloeren, draai- en beeldhouwwerk.

Kwaliteitseisen

Sapeli is genoemd in de KVT\ '95, Kwaliteit van houten gevelelementen. Dit betekent dat met sapeli kozijnen met KOMO-productcertificaat kunnen worden vervaardigd. Sapeli wordt genoemd in de BRL 1705 Triplex.